

rio, quamvis in hujus plerisque exemplaribus hodie inveniatur simplici vocali *Ethna*. Vulgari nunc appellatione accolis dicitur *Monte Gibello*, & contracte, *Mongibello*. Situs autem est ad mare Siculum, promontorio abrupto id contingens. estque forma rotundus; paulatim in summum desinens cacumen: nec ulli alii jugo jungitur. ambitu ad radices C occupat millia passuum. adscensus ad os usque sive fauceis, quæ brevior est via, per Linguam grossam & Randatium opida, xx millia, quæ longior & facilior, à Catana & vicinis locis, xxx habet. Sed ea in medium huc apponere est consilium, quæ à Thoma Fazello, qui olim ipse in montem adscendit, scripto edita sunt; ut in promptu sint cognoscendi cupidis. Fazellus itaque, Sicular. rer. decad. I, lib. II, cap. IV, ita scribit: Adscenditur, quæ longior & facilior via est, per Catanam millibus passuum xxx, quæ & nos anno Salutis CIOIOXLI, VI Kalend. Augusti inscendimus. Porro adscensus in treis ab accolis regiones dividitur, pedemontanam, nemorosam, & apertam. Pedemontana regio à Catana & litorali ora passuum millia XII ad cœnobium divi Nicolai de Renis attollitur. Ad radices circumquaque opidis & urbibus, Catana, Taormenio, Catabiano, Lingua grossa, Castroleone, Francavilla, Rocella, Randatio, Bronte, Adrano, Paternione, & Motta, nobilitatur. Incolitur præterea, quæ meridiem & occasum spectat, plurimis & magnis pagis, qui communi vocabulo Catanensium vineæ adpellantur. Soli camporumque facie tota ferme hæc regio tophecia est, asperrimisque ac combustis lapidibus horrida; quos ab initio & ævi quoque successu Ætnæus ignis, recentes super veteribus adjiciens, evomuit. Verum ex concoctis iis lapidibus, quos Catanenses barbara voce *Xaras* appellant, quum natura pingue aliquid habeant, temporis vi contractis & in frustra decisis, velut excrematis lignis, arenosi fiunt cineres & præpingues; qui feracissimam reddunt tellurem. Hinc tota amœna est vinetorum domesticarumque omnis generis arborum multitudine ac singulari virtute fecunda. Spatiofi quoque tractus, qui sunt in ea, latissimas ferunt segetes. Adeo præterea pabulosa adparet, ut pecuariis, nisi ex auribus frequenter sanguis extrahatur, ipsa satietas sit periculo. Fonteis habet circumquaque perenneis, & perpetua flumina; licet ignis egestaque molium fluentia multos fonteis & involverint & obruerint penitus. Terminatur hæc demum regio, ut diximus, ad divi Nicolai de Renis monasterium. Proxima hinc, quæ media est silvescens, x circiter millibus passuum scanditur. In ea, cœnobio egressis, xaræ & lapides molares nigri & horridi ad lævam statim occurrunt: quos anno Salutis CIOIOXXXVII exundans incendium per propinqua loca profudit. Subinde nemus sequitur, abietibus, fagis, pinetisque frequens, va-

Italia.

stum, arduum atque invium prope viatori iter præbens: quippe in quo nulla humano pedetrita semita adpareat. Per hoc nemus, cælum ipsum tangens, perque invia loca iter intendimus. ubi omnia vasta, muta, & adeo deserta erant, ut vel ipsa solitudo insuetos terruerit animos. Tota hæc regio extrema aquarum penuria laborat. in ea aliquot vidimus ora, in fornacis maxime rotunditatem, ex quibus aliquando fluentia eruperunt ignea, cinerum lapillorumque squalentium congerie cincta, plurimos præterea nemorosos & editos offendimus colleis; quorum cacumina voragine, licet silvescenteis, exhibebant. eos veterem esse materiam, ex visceribus montis olim proditam; postremi profuvii hiatus, qui similem fere formam enatasque recens habebat arbores, arguebat. Adscendit ea regio passuum millia fere xii, quæ per hyemem tota nivibus obsita, extremisque frigoribus riget. per æstatem quoque nulla sui parte nec canitie nec gelu caret. quod equidem admiratione dignum est; quum vertex incendia prope sempiterna jugi flammarum eructatione inter niveis ipsas pariat, enutriet, ac continet. Hanc regionem per aliquot passuum millia ingressis mons ingens, Ætnæ veluti progenies, à fronte nobis occurrit; quem Dorsum asini patria lingua monticolæ adpellant. quo ad dextram relicto, falcato itinere per duo ferme milliaria progressis mons alter, cui à frumento nomen est, ad lævam impendens adparuit. Inter hos montes vallem subivimus, quæ quum aquarum esset indiga; equos præ siti languentibus, nivibus, quæ sub arenis ubique latebant, effossis refecimus. Vnde, quum clivus & ad ejus verticem ædificii effigies eminens nobis occurrerent; leni eo adscensu provecti, vestigium vetustissimi fornacis lateritium totumprehendimus. heic itaque, tametsi audax & temerariū ac rarissimo vix ante exemplo cognitum facinus, præcipitante vespere sub dio noctem sollicitam ducere coacti, ingentem lignorum, quæ in usum cauti è silva convexeramus, strue incensa, pyram extruximus, deinde raptim cœnati, inter noctis tenebras æternos illos terribilibus summi verticis igneis, qui ad passus prope cc supra nos emicabant, liquido intuitu ac distinctim contemplati, irrepente paulatim somno opprimimur. Illucescente vero die duos viæ comites, qui frigore inter soporem penè obriguerant, semimortuos offendimus, equosque, disruptis noctu vinculis, per montis declivia ad loca temperatiora salutem sibi quæsisisse. Amisissis equis reliquum iter, ad fastigium usque, pedibus confici oportuit. Duce igitur prævio in parvam vallem descendimus: quam, quod ex liquefactis in alto nivibus decurrens ibi stagnet aqua, summaque totius montis sub sit tumulo, Lacum adpellant. Inde ad lævam deflexi, jugum ipsum invadimus, cujus adscensu maxime arduo, & hinc salebris impredientibus, il-

A a a a

hinc